

Sygnatura akt: V GC 465/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 20 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Magdalena Berczyńska – Bruś

Protokolant: Ewelina Bartoszevska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2020 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminnej Spółki (...) w O.

przeciwko L. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego L. S. za rzecz powoda Gminnej Spółki (...) w O. kwotę 7 514 zł (siedem tysięcy pięćset czternaście złotych) z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot:

- 2680 zł od dnia 11 kwietnia 2012r do dnia zapłaty,

- 2842 zł od dnia 16 kwietnia 2014r do dnia zapłaty,

- 2902 zł od dnia 2 kwietnia 2015r do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 376 zł (trzysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 2417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

3. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 103,63 zł (sto trzy złote sześćdziesiąt trzy grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów podróży świadka.

sędzia Magdalena Berczyńska-Bruś

Sygn. akt V GC 465/17

UZASADNIENIE

Powód Gminna Spółka (...) w O. pozwem z dnia 25 lipca 2016r. wniósł do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym od pozwanego L. S. kwoty 7.514 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1.680 zł od dnia 11 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty, od kwoty 2.842 zł od dnia 16 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty i od kwoty 2.992 zł od dnia 2 kwietnia 2015r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że przedmiotem jego roszczenia jest należność wynikająca z nieuregulowania opłat z tytułu korzystania z urządzeń spółki lub z tytułu przyczyniania się do zanieczyszczania wody i z tytułu tzw. składek członkowskich przez pozwanego za okres od 2012r do 2015r. Pozwany jest członkiem Gminnej Spółki (...) z siedzibą w O. utworzonej na podstawie art. 165 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo Wodne (Dz. U. 2001 Nr 115, poz. 1229)

Roszczenie powoda wynika z art. 170 i art. 171 ustawy Prawo Wodne. Zgodnie z powołanymi przepisami członek spółki wodnej jest zobowiązany do wnoszenia składek i ponoszenia na jej rzecz składek i ponoszenia na jej rzecz innych określonych w statucie świadczeń niezbędnych do wykonywania statutowych działań spółki natomiast zgodnie z treścią art. 171 osoba fizyczna jeśli nie jest członkiem spółki ale odnosi korzyści z urządzeń należących do spółki lub przyczyniania się do zanieczyszczania wody jest zobowiązana do ponoszenia świadczeń na jej rzecz. Wysokość składek i świadczeń jest ustalana przez zarząd spółki i jest zależna od niezbędnego rozmiaru robót koniecznych do wykonania w danym roku. Pozwany był każdorazowo powiadamiany o wysokości należnego świadczenia. Ponieważ pozwany nie regulował należności terminowo powód wzywał pozwanego do dobrowolnej spłaty zobowiązania, co nie przyniosło rezultatu.

Do pozwu załączono statut powoda, zaświadczenie o wpisie powoda do Katastru Wodnego regionu W., decyzję o zatwierdzeniu statutu, uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów powoda w sprawie ustalenia wysokości składki członkowskiej na 2015r., 2013r., 2011r., 2014r., zestawienie zaległości pozwanego.

W dniu 5 września 2016r. Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Ostrowie Wielkopolskim wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt I Nc 2048/16, zgodnie z żądaniem pozwu.

Nakaz zapłaty stracił moc w wyniku wniesienia przez pełnomocnika pozwanego w ustawowym terminie sprzeciwu od nakazu zapłaty, w którym zaskarżył go w całości i wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej oraz rzeczowej sądu i wniósł o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kaliszu Sądowi Gospodarczemu. Ponadto podniósł zarzut potrącenia przez pozwanego przysługującej mu wobec powoda wierzytelności w kwocie 10.000 zł z wierzytelnością dochodzoną pozwem.

W uzasadnieniu sprzeciwu podniósł, że nie kwestionuje obowiązku ponoszenia składek członkowskich, nie kwestionuje istnienia, wysokości, zasadności i wymagalności wierzytelności dochodzonej pozwem, jednak wobec podniesionego zarzutu potrącenia, wierzytelność powoda uległa umorzeniu w całości. Pozwany pismem z dnia 9 maja 2014r. wezwał powoda do pomniejszenia rocznych składek w związku z wykonaniem na swój koszt prac polegających na oczyszczeniu i udrożnieniu rowu melioracyjnego na długości 460 m. Prace zostały wykonane i zaakceptowane przez powoda, który zwrócił pozwanemu połowę poniesionych kosztów. W 2015r. pozwany znów na własny koszt dokonał naprawy urządzeń melioracyjnych. Przed wykonaniem tych prac wielokrotnie wzywał spółkę do naprawy urządzeń melioracyjnych bądź partycypowania w kosztach naprawy. Wobec braku odpowiedzi powoda, pozwany pismem z dnia 30 kwietnia 2016r. dokonał potrącenia przysługującej mu wobec powoda wierzytelności w kwocie 10.000 zł z przysługującą powodowi wobec pozwanego wierzytelnością w kwocie 8.954,40 zł, co spowodowało umorzenie w całości wierzytelności powoda wobec pozwanego.

Do sprzeciwu załączono pisma pozwanego do powoda, w tym zawierające prośbę o pomniejszenie składek rocznych, fakturę nr (...) z 29 czerwca 2015r. wystawioną wobec pozwanego z tytułu usługi budowlano – montażowej i melioracyjno – drenarskiej na kwotę 10.000 zł, pismo pozwanego do powoda z dnia 30 października 2016r., w którym dokonuje potrącenia wierzytelności.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał powództwo. Zaprzeczył twierdzeniom pozwanego, że prowadzi działalność gospodarczą. Potwierdził, że w ramach wcześniejszych uzgodnień umorzył pozwanemu w 2015r. składkę w wysokości 1.000 zł w związku z pogłębieniem rowu granicznego przez pozwanego w celu odwodnienia w nieużytku rolnym. W późniejszym czasie powód nie zlecał żadnych prac pozwanemu aby żądał umorzenia składki w związku z wierzytelnościami i nie zlecał żadnych prac innym członkom spółki wodnej, by nie dochodziło do zakłóceń stosunków wodnych na urządzeniach melioracyjnych. Natomiast wszelkie prace, jak konserwacja rowów melioracyjnych czy urządzeń drenarskich były i są wykonywane przez firmę (...) na bieżąco, w oparciu o budżet miejscowości G., który przez nie uiszczanie składki przez pozwanego w ostatnich latach jest znacznie zmniejszony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zgodnie z § 6 Statutu powoda celem powoda jest budowa bądź współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, utrzymywanie, konserwacja i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, w tym ochrona wód przed zanieczyszczeniami. Spółka osiąga swe cele przez wykonywanie zadań przez członków spółki, wykonywanie zadań przez własną służbę techniczną i zlecenia wykonywania zadań (§ 7 Statutu). W § 8 wskazano, że do osiągnięcia celów spółki służą składki pieniężne i świadczenia członków spółki, składki pieniężne oraz świadczenia osób i zakładów nie będących członkami spółki, pomoc udzielana przez organizacje społeczne i jednostki samorządu terytorialnego oraz pomoc udzielona przez państwo. Do opłacania składek i wykonywania świadczeń na rzecz spółki są obowiązani członkowie spółki. Ogólna wysokość składek oraz świadczeń jest zależna od niezbędnego rozmiaru robót koniecznych do wykonywania w danym roku (§ 9 Statutu).

Zgodnie z § 10 ust. 1 Statutu wysokość składek i świadczeń należnych w danym roku od poszczególnych członków spółki ustala walne zgromadzenie delegatów. O ustalonej przez walne zgromadzenie delegatów wysokości składek i świadczeń należy zawiadomić członków spółki w wezwaniach pisemnych. Wezwanie powinno określić termin i miejsce dokonania wpłaty, rodzaje i wartości świadczeń oraz termin i sposób ich wykonania. W § 11 Statutu wskazano, że do egzekucji składek i świadczeń, o których mowa w § 10 pkt. 1 na rzecz spółki wodnej stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji należności podatkowych i sądowych. Członkami spółki wodnej są każdorazowi właściciele lub użytkownicy gruntów objętych działalnością spółki, którzy zostali przyjęci lub włączeni do spółki. Członkowie spółki mają prawo brania udziału w zebraniach członków spółki, zebraniach wiejskich, wybierania delegatów na walne zgromadzenie, korzystania ze wspólnych urządzeń, maszyn oraz innych świadczeń, żądania od organów spółki informacji w zakresie statutowej działalności spółki (§ 13 Statutu). Członkowie spółki są obowiązani do wnoszenia składek i ponoszenia na jej rzecz innych określonych w statucie świadczeń niezbędnych do wykonywania statutowych zadań spółki między innymi: wykaszanie traw, usuwanie krzewów rosnących na urządzeniach melioracyjnych, plantowania urobku powstałego w wyniku robót konserwacyjnych, stosowania się do postanowień statutu, jak również do uchwał i poleceń organów spółki, wydanych w zakresie ich statutowej właściwości (§ 14 Statutu). Członkowie spółki nie mogą utrudniać wykonywania prac na urządzeniach spółki znajdujących się na ich gruntach (§ 15). Zarząd spółki ma prawo wykonać na koszt członka spółki świadczenia lub prace, których zobowiązany członek spółki nie wykonał w ustalonym terminie. Wykonanie świadczeń lub prac na koszt członka spółki zarząd spółki może zlecić osobom trzecim po uprzednim pisemnym wyznaczeniu członkowi spółki dodatkowego terminu wykonania ciężących na nim obowiązków. W przypadku działania członka spółki na szkodę spółki wodnej lub osób niebędących członkami spółki, zarząd ma obowiązek powiadomić organ nadzorujący a w przypadkach szczególnych skierować na drogę sądową (§ 16 Statutu).

Statut został zatwierdzony uchwałą Walnego Zgromadzenia Gminnej Spółki (...) w O. w dniu 4 marca 2010r. oraz decyzją Starosty (...) z dnia 8 kwietnia 2010r.

Dowód: Statut powoda (k. 8 – 12 akt), decyzja Starosty (...) z

8.04.2010r. (k. 14 akt),

W dniu 17 listopada 2010r. powód został wpisany do Katastru Wodnego regionu wodnego W., prowadzonego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w P.. Jako przedmiot działalności spółki określono „ budowę bądź współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych; utrzymywanie, konserwację i eksploatację urządzeń melioracji wodnych szczegółowych; prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, w tym ochronę wód przed zanieczyszczeniami.

Dowód: zaświadczenie z 22.04.2015r. (k. 13 akt)

Z. B. jest przewodniczącym zarządu powoda od 2002r., tj. od czasu gdy zmieniło się Prawo Wodne i spółka stała się niezależna od Związku Spółek (...). Przedmiotem działalności powoda jest konserwacja urządzeń melioracyjnych, w

szczególności wykaszanie rowów melioracyjnych, naprawa drenażu, kopanie rowów, pogłębianie ich. Do wykonania tych zadań powód posługuje się niezależną firmą, której zleca te prace. Jest to firma (...) z N.. Raz w roku zgadza się na to Walne Zgromadzenie wszystkich członków. Na Walnym Zgromadzeniu ustalany zostaje harmonogram robót, który zależy od wysokości składek członków z danej miejscowości, jak i od dotacji z Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Gminy czy Powiatu. Dotacje organów administracyjnych wynoszą około 30% całego budżetu. Podstawą prac jest więc budżet uzyskany ze składek członków.

Dowód: zeznania przewodniczącego zarządu powoda Z. B.

(00:16:13– 00:24:09 minuta rozprawy z dnia 20.07.2018r. k.166

akt)

Z. R. jest sołtysem w G. od szesnastu lat. Do 2013r. był delegatem mieszkańców G. u powoda. Od początku były dobre relacje delegatów z zarządem. Był również w komisji rewizyjnej. Gdy były wykonywane prace, to przewodniczący informował go o tym i jechali to sprawdzić. Prace wykonywała firma pana P.. Nie było zastrzeżeń do jego prac, również gdy wykonywał prace na terenie G.. Z. R. jako członek komisji rewizyjnej pilnował pana P., gdy wykonywał prace na terenie G.. O problemach pozwanego, że na jego polu stoi woda, słyszał na zebraniu wiejskim. Woda na polu za blokami po PGR stała dwa lub trzy lata. Nachodziła do szamba spółdzielni mieszkaniowej. Mieszkańcy atakowali, żeby pozwany coś zrobił. Prace na polu S. wykonywane były po 2013r. Koparka kopała rów, a pracownicy kładli wąż melioracyjny. Jak pozwany nie płacił składek, to nie wykonywano prac melioracyjnych. Prace w spółce wykonywane są rejonami. Jeżeli w danym rejonie uzbierana jest dana kwota ze składek, to tylko do tej kwoty można wykonać roboty melioracyjne. Nie było nigdy zarzutów do Zarządu, że źle gospodaruje składkami.

Dowód: zeznania świadka Z. R. 01:31:16 – 02:04:38

minuta rozprawy z dnia 3.10.2018r. k. 192 – 192v akt)

W dniu 4 marca 2010r. Walne Zgromadzenie Gminnej Spółki (...) w O. z/s w G. ustaliło składkę członkowską w wysokości 14 zł od hektara gruntów zmeliorowanych – zdrenowanych i od gruntów położonych na terenach konkurencyjnych sieci rowów melioracyjnych oraz składkę roczną – 14 zł za grunty o powierzchni do 1 ha w obszarze działania spółki. Na 2011r. ustalono wysokość składki na kwotę 16 zł, na 2012r. i 2013r. ustalono wysokość składki na kwotę 18 zł, na 2014r. ustalono wysokość składki na kwotę 19 zł a na 2015r. ustalono wysokość składki członkowskiej na 20 zł.

Dowód: uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów Gminnej Spółki (...)

w O. od 2010r. do 2015r. (k. 15 – 18 akt)

Pozwany i jego ojciec posiadają gospodarstwa rolne w miejscowości G., pozwany 140 hektarów, a jego ojciec L. S. 50 hektarów. Po Walnym Zgromadzeniu wysyłane są do rolników nakazy zapłaty, w których określona jest wysokość składek wliczonych w oparciu o wysokość składki przyjętej na Walnym Zgromadzeniu i ilość hektarów. Ze względu na dużą liczbę członków – 4.000 osób, nakazy wysyłane są aż do maja każdego roku. Pozwany dostał nakaz zapłaty na całą należność, ale zapłacił jedynie za 2018r., co wyraźnie wskazał w przelewie, pomijając wpłatę za lata wcześniejsze. L. S. płaci składki, choć z opóźnieniem. Wysokość wynagrodzenia firmy (...) wynika ze składanej co roku przez tę firmę oferty, która jest przedstawiana członkom na Walnym Zgromadzeniu.

Dowód: zeznania przewodniczącego zarządu powoda Z. B.

(00:24:09 – 00:30: 26 minuta rozprawy z dnia 20.07.2018r. k.166 akt)

W dniu 27 października 2003r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji oraz pielęgnacji łąk i pastwisk wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 22 października

2003r. do 23 października 2003r. Roboty polegające na odmulaniu rowu melioracyjnego RH 4 na odcinku 320 mb wykonała M. P. (1) prowadząca (...) za kwotę 1.024 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 84 akt)

W dniu 10 maja 2004r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 26 kwietnia 2004r. do 27 kwietnia 2004r. Roboty polegające na odmulaniu rowu melioracyjnego RH4 na odcinku 390 mb i odkrzaczaniu 390 mb wykonała M. P. (1) prowadząca (...) za kwotę 1.289,42 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 82 akt)

W dniu 12 października 2004r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 7 października 2004r. Do 11 października 2004r. Roboty polegające na odbudowie rowu melioracyjnego R 8 na odcinku 550 mb i odkrzaczaniu rowu 200 mb wykonała M. P. (1) prowadząca (...) za kwotę 2.300 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 83 akt)

W dniu 30 marca 2005r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 23 marca 2005r. do 29 marca 2005r. Roboty polegające na odmulaniu rowu melioracyjnego 1015 mb, karczowanie krzaków i oczyszczanie przepustów wykonała M. P. (1) prowadząca (...) za kwotę 2.394 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 81 akt)

W dniu 5 września 2005r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 30 sierpnia 2005r. do 2 września 2005r. Roboty polegające na odbudowie rowu melioracyjnego 420 mb i wykaszanie ręczne porostów twardych ze skarp wykonała M. P. (1) prowadząca (...) za kwotę 2.394 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 80 akt)

W dniu 9 kwietnia 2007r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 30 marca 2007r. Roboty związane z awarią zbieracza wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 350,38 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 79 akt)

W dniu 11 listopada 2007r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 25 października 2007r. do 26 października 2007r. Roboty związane z konserwacją rowu melioracyjnego na łąkach za rzeką N. w kierunku lasu 430 mb wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1.935 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 78 akt)

W dniu 10 marca 2008r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 22 lutego 2008r. Roboty związane z konserwacją drenarki szczegółowej u pana M. W. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 747,13 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 77 akt)

W dniu 4 czerwca 2008r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 13 maja 2008r. Roboty związane z konserwacją rowu melioracyjnego na odcinku 90 mb wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 439,20 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 76 akt)

W dniu 20 marca 2009r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 20 marca 2009r. Roboty związane z konserwacją rowu melioracyjnego na odcinku 280 mb x 4 wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1.130 zł + 1.378,60 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 75 akt)

W dniu 17 sierpnia 2009r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 16 lipca 2009r. do 22 lipca 2009r. Roboty związane z awarią dren - sączki u pana M. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1290 zł + 283,80 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 74 akt)

W dniu 25 kwietnia 2010r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 24 marca 2010r. do 13 kwietnia 2010r. Roboty związane z awarią dren u pana A. i M. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 3.104 zł + 682,88 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 73 akt)

W dniu 7 czerwca 2010r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 27 kwietnia 2010r. do 14 maja 2010r. Roboty związane z awarią dren u pana P. przy sali wiejskiej wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1.650 zł + 363 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 72 akt)

W dniu 14 lipca 2010r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu od 16 maja 2010r. Roboty związane z awarią dren u pana G. i budową studni przy sali wiejskiej, dotyczące pola S. obok szkoły wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1.581 zł + 347,82 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 71 akt)

W dniu 24 września 2010r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 18 sierpnia 2010r. do 23 sierpnia 2010r. Roboty polegające na konserwacji rowu melioracyjnego do rzeki N. i związane z awarią dren u pana S., F. i M. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 3.677 zł + 808,94 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 70 akt)

W dniu 24 października 2010r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 22 października 2010r. Roboty związane z awarią dren u pana S. przy szkole wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 445 zł + 102,35 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 67 akt)

W dniu 12 maja 2011r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 28 marca 2011r. Do 9 kwietnia 2011r. Roboty

związane z awarią dren u pana F., osuszenia pola S. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 3.494 zł + 803,62 zł VAT.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 68 akt)

W dniu 14 października 2012r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 14 września 2012r. do 21 września 2012r. Roboty polegające na przedłużeniu sączków Φ 80 212 mb. u pana P. K. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 3.389,88 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 66 akt)

W dniu 14 października 2012r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniach od 14 września 2012r. do 21 września 2012r. Roboty związane z awarią dren na polu pana S. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 2.135,28 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 65 akt)

W dniu 14 października 2012r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 14 października 2012r. roboty polegające na konserwacji rowu melioracyjnego od rzeki N. do granic S. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 6.002,40 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 64 akt)

W dniu 25 kwietnia 2013r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 25 kwietnia 2013r. roboty związane z awarią dren Z. M. i W. M. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 1.531,35 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 63 akt)

W dniu 6 czerwca 2013r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w czasie od 26 kwietnia 2013r. do 21 maja 2013r. Roboty związane z awarią dren P., M., G., S. i S. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 8.076,18 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 62 akt)

W dniu 16 sierpnia 2013r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w czasie od 11 czerwca 2013r. do 6 sierpnia 2013r. Roboty związane z awarią dren S. i W. P. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 2.423,10 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 61 akt)

W dniu 8 października 2013r. sporządzono protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych urządzeń wodnych melioracji szczegółowych wykonanych przez powoda w miejscowości G. w dniu 6 sierpnia 2013r. Roboty polegające na konserwacji rowu 400 mb. wykonał M. P. (2) prowadzący (...) za kwotę 3.394,80 zł.

Dowód: protokół nr (...) z odbioru robót konserwacyjnych (k. 60 akt)

Składki pozwanego wyniosły w 2012r. 1.680 zł (wymagalne w dniu 10 kwietnia 2012r.), w 2014r. wyniosły 2.842 zł (wymagalne w dniu 15 kwietnia 2014r.), w 2015r. wyniosły 2.992 zł (wymagalne w dniu 1 kwietnia 2015r.). Łączna kwota wyniosła 7.514 zł.

Dowód: zestawienie wysokości składek pozwanego (k. 19 akt)

Z uwagi na fakt, że woda zalegała na polach, L. S. zamówił prace melioracyjne na własny koszt. Nie miał zawartej umowy z powodem, ale po wykonaniu prac przewodniczący zarządu powoda widział je i powiedział, że są wykonane fachowo. Po wykonaniu tych prac woda nadal zalegała na polu. Nie można było z niego korzystać. Część pól jest wyłączona z produkcji z powodu braku drenów.

Dowód: zeznania świadka L. S. (00:48 :38 –

01:01:57 minuta rozprawy z dnia 3.10.2018r. k. 191v akt)

Pismem z dnia 9 maja 2014r. pozwany zwrócił się do powoda z prośbą o pomniejszenie rocznych składek w związku z wykonaniem oczyszczenia i udroźnienia rowu melioracyjnego o długości 460 mb. Prace, które zostały wykonane były niezbędne w związku z zaleganiem wody na polach o powierzchni 1 hektara na działkach o numerach (...). Dopłaty unijne pozwanego były przez 10 lat corocznie pomniejszane o te powierzchnie. Mimo braku korzystania z upraw na tym terenie przez ponad 10 lat powód i tak musiał płacić pełen podatek dla gminy.

Dowód: pismo pozwanego do powoda z dnia 9.05.2014r. (k. 34 akt)

Przewodniczący Zarządu powoda Z. B. pojechał na miejsce, by zobaczyć czy rzeczywiście wykonano takie prace i spotkał się tam z ojcem pozwanego L. S.. Nie mierzył rowu i na oko uznał, że jego długość jest taka jak wskazał pozwany. Przy dużym zachwaszczeniu, zamuleniu rowu prace te mogły kosztować 8 – 10 zł brutto za metr bieżący. Prace te były wykonane prawidłowo. Zarząd zgodził się pomniejszyć zaległe składki o 1.000 zł z tytułu tych prac. Prace, które powód wykonywał w G. dotyczyły rowów melioracyjnych kilkunastu gospodarstw, nie tylko pozwanego. Powód nie zgadza się zwykle na to, aby rolnicy sami wykonywali prace melioracyjne, byłoby to niezgodne ze statutem spółki. Ponadto nie posiadają odpowiedniego sprzętu i kwalifikacji.

Dowód: zeznania przewodniczącego zarządu powoda Z. B.

(00:30: 26 – 00:44:37 minuta rozprawy z dnia 20.07.2018r. k.167

akt)

Większość spraw prowadził ojciec pozwanego, który ma większe doświadczenie i jest z wykształcenia rolnikiem. P. w G. za blokiem było wielokrotnie zalewane od 2010r. i cierpliwie pozwanego się skończyła. Razem z ojcem wynajęli firmę, która miała to pole zdrenować. Nie wystarczyło odkopanie rowu, ale trzeba było oczyścić wszystkie dreny. Ziemniaki były uprawiane przez pozwanego i pana K..

Dowód: zeznania pozwanego (01:17:52 – 01:27:24 minuta rozprawy z dnia

20.07.2018r. k.168 akt), świadectwo L. S. o

otrzymaniu tytułu rolnika wykwalifikowanego (k. 175 akt), faktura z

19.04.2017r. i z 11.04.2016r. z tytułu zakupu ziemniaków sadzeniaków (k. 176 – 177 akt)

Pozwany pismem z dnia 8 kwietnia 2015r. poinformował powoda, że w przeciągu ostatnich 10 lat poniósł olbrzymie straty spowodowane zalaniem pól przez uszkodzone dreny. Z tego powodu nie mógł czerpać należnych korzyści z pól o powierzchni około 15 hektarów. Pomimo wielokrotnych monitów sytuacja nie uległa zmianie i pozwany zmuszony został wynająć profesjonalną firmę, która naprawia uszkodzone dreny. W związku z tym faktem poprosił o wizję lokalną Prezesa Spółek (...) i dodatkowego delegata w celu odbioru naprawionej drenarki przed zasypaniem. Wizja lokalna jest niezbędna w celu weryfikacji ilości metrów oraz jakości prawidłowo wykonanych prac ponieważ będzie dochodził pomniejszenia składek rocznych za wykonane prace.

Dowód: pismo pozwanego do powoda z dnia 8.04.2015r. (k. 36 akt)

Nikt z zarządu powoda nie poszedł na wizję lokalną w odpowiedzi na pismo pozwanego z dnia 8 kwietnia 2015r., ponieważ powód nie zlecał żadnych prac pozwanemu. Pozwany nie zgłaszał również powodowi, że prace takie będzie wykonywał. Strony nie prowadziły żadnych rozmów na temat tego, że pozwany sam będzie wykonywał jakieś prace renowacyjno – drenarskie. Rolnicy zgłaszają powodowi awarie urządzeń melioracyjnych i czasami jest potrzeba usuwania tych awarii. Ojciec pozwanego zgłaszał takie awarie i były one usuwane. Ojciec pozwanego nie przyjeżdżał wówczas bo był zajęty. Nigdy nie proponował, że sam usunie awarię. Zarówno ojciec pozwanego, jak i pozwany nie są rolnikami. Kupili grunty po PGR, a ziemię uprawiają dzierżawcy. Gdy są awarie to powód zawsze je usuwa, nawet gdy nie ma funduszy.

Dowód: zeznania przewodniczącego zarządu powoda Z. B.

(01:05:47, 00:44:37 – 00:51: 54 minuta rozprawy z dnia 20.07.2018r.

k.167 akt)

W dniu 2 maja 2015r. pozwany jako delegat do Gminnych Spółek (...) i członek powoda wniósł o udostępnienie dokumentów związanych z kwotami jakie wpłynęły na konto powoda, jak i prac wykonywanych za te kwoty.

Dowód: pismo pozwanego z 2.04.2015r. (k. 35 akt)

P. N. wykonuje usługi ogólnobudowlane w K.. Na zlecenie pozwanego lub jego ojca wykonywał odwodnienie rynien w domu mieszkalnym w O.. Później w 2015r. zadzwonił do niego ojciec pozwanego i pokazał mu pole o powierzchni 1,5 hektara. Trzeba było zrobić nowe wykopy i podłączyć stare urządzenia melioracyjne do zbieracza. Zużył 400 metrów rur. Kupował jeszcze złączki i trójniki. Godzina pracy koparki z operatorem kosztuje 110 zł. Prace wykonywano przez dwa tygodnie. P. N. rozlicza podatki ryczałtowo. Nie potrzebuje faktur do i ich rozliczenia. Fakturę dla pozwanego wystawił w tym samym roku. Wynagrodzenie ustalono ryczałtowo.

Dowód: zeznania P. N. (02:13:43 – 02:46:44 minuta rozprawy z

dnia 3.10.2018r.k.193 akt)

L. S. zawarł z P. N. umowę ustną. Cena na fakturze została wyliczona z metrów wykonanych prac. Faktura została wystawiona po zrobionej pracy. Wynagrodzenie z góry ustalono na 10.000 zł. Miało obejmować odbudowę drenarki na polu pozwanego za stodołą. (...) zapewniał P. N..

Dowód: zeznania świadka L. S. (01:07:50 -

01:27: 36 minuta rozprawy z dnia 3.10.2018r. k. 192 akt)

W dniu 29 czerwca 2015r. P. N. prowadzący Usługi Budowlane w K. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu usługi budowlano montażowej i usługi melioracyjno – drenarskiej na kwotę 10.000 zł, płatną gotówką.

Dowód: faktura Nr (...) z 29.06.2015r. (k. 37 akt)

Lata 2016 – 2017 to były mokre lata. P. były zalane wodą. Nie można było wykonać zbiorów. Na części pola płody rolne zgniły. Zgniły wtedy ziemniaki. Problem dotyczył około 1 hektara przy drodze i drugiego hektara przy podwórzu. Działka ma około 15 hektarów. Działka miała wykonany drenaż. Część drenażu – końcówka przechodził przez działkę zabudowaną blokiem mieszkalnym i zarośnięta drzewami. Dalsza część drenażu z tego względu zapchała się ziemią i nie odbierała wody deszczowej, woda stała na polu. Pozwany postanowił wynająć kogoś, kto udroźni drenaż. E. K., który uprawia zboże i ziemniaku na polu pozwanego miał za zadanie pilnować pracowników wykonujących drenaż. Wykopywali oni rury na długości 400m, czyścili je i układali z powrotem, zasypywali żwirem na głębokości 40 cm. Były to rury ceramiczne, założone jeszcze w okresie międzywojennym. Rurociąg, który był naprawiany, to tzw. matka, czyli zbieracz. Do niego dochodzą rury z całego pola. Niczego nowego nie zakładano. Być może założono nowe plastikowe

łącza albo uzupełniono jakieś ubytki, dołożono metr lub dwa rury drenarskiej. Rura plastikowa nie spełniałaby celu melioracji. Nie przepuszczałaby wody. Przywieźli kilka wywrotek żwiru. Rura została przecięta w miejscu, gdzie wchodziła na działkę zabudowaną i tam przeprowadzono nową rurę do rowu przydrożnego, pogłębiono rów, że by był poziom. Wprowadzono rurę do tego samego rowu ale omijało zabudowaną działkę. Nie wykonywano żadnych robót budowlanych.

Dowód: zeznania świadka E. K. (00:16:50 – 00:41:44

minuta rozprawy z dnia 23.08.2019r.(k.241v – 242 akt) i (00:09:28

– 00:43:29 rozprawy z dnia 6.11.2020r.)

Budżet dla miejscowości G. wynosił w 2015r. około 5 – 6 tysięcy złotych. Na kwotę wynikającą z faktury nie było potrzeby wykonywania robót. Od kilku lat powód działał na terenie G. i rolnicy nie mieli zastrzeżeń. Sołtys G. potwierdził, że na polu pozwanego nie było żadnych awarii i nie trzeba nawet sprawdzać twierdzeń pozwanego. Sołtys nie wiedział o robotach melioracyjnych wykonywanych przez pozwanego. Nie było żadnych zgłoszeń. Nikt niczego nie widział.

Dowód: zeznania przewodniczącego zarządu powoda Z. B.

(00:51:54 – 01:00:04 minuta rozprawy z dnia 20.07.2018r. k.167 akt)

W dniu 30 października 2016r. pozwany oświadczył, że w związku z faktem zalegania wody na jego polach wynajął profesjonalną firmę, która naprawiła zaniechania Spółek (...) w G.. W związku z tym faktem pomniejszył swoje zobowiązania w stosunku do Spółek (...) w wysokości 8.954,40 zł z fakturą (...) o wartości 10.000 zł, co daje nadpłatę 1.045,60 zł na 2016r.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 30.10.2016r. (k.38 akt)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów, zeznań świadków L. S., Z. R., P. N., E. K. i stron.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka L. S., że powód nie wykonywał żadnych prac na polach pozwanego. Zeznania te są sprzeczne z powołanymi wyżej, wieloma protokołami robót wykonywanych przez (...) na zlecenie powoda w miejscowości G..

Sąd pominął dowód z fotografii dołączonych do pisma pozwanego z dnia 3 września 2019r. z uwagi na brak wskazania na nich miejsca i czasu wykonania.

Sąd zważył co następuje:

Spółka wodna jest jedną z najstarszych form organizacyjnych samorządu gospodarczego w Polsce, która jest bezpośrednio związana z gospodarką wodną, a zwłaszcza z budową i utrzymaniem urządzeń wodnych. Spółki wodne i związki walowe wprowadzono ustawą z 19 września 1922r., wzorowaną na austriackim prawie wodnym i pruskiej ustawie wodnej. Podmioty tego rodzaju funkcjonowały w Polsce już od połowy XIX w. Obowiązująca aktualnie ustawa Prawo wodne z 20 lipca 2017r. (tj. z 28.01.2020r. Dz.U. z 2020, poz.310), zaliczana do publicznego prawa gospodarczego, reguluje gospodarowanie wodami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Zrównoważony rozwój wymaga realizacji czterech podstawowych celów: ekologicznych (powstrzymanie degradacji środowiska), ekonomicznych (zaspokajanie potrzeb materialnych), humanitarnych i społecznych, mających na celu dbałość o środowisko ze względu na dobro przyszłych pokoleń. Prowadzenie działalności gospodarczej często wymaga daleko idącej ingerencji w środowisko, które stanowi wartość chronioną konstytucyjnie i traktatowo. Skutkuje to konfliktem różnych wartości i musi prowadzić do ograniczenia swobody działalności gospodarczej. Gospodarka wodna zapewnia

ochronę wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, zmniejsza ryzyko powodziowe. Przepisy prawa krajowego zgodne są z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 200/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (ramowa dyrektywa wodna).

(...) zasobami wodnymi służy zaspokajaniu potrzeb ludności i gospodarki oraz ochronie wód i środowiska związanego z tymi zasobami, w tym m.in. zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa oraz przemysłu (art. 10 Prawa wodnego). (...) to dokonywane jest za pomocą różnorodnych instrumentów. Wymienia je art. 11 Prawa wodnego. Obejmują one planowanie i gospodarowanie wodami, zgody wodnoprawne, opłaty za usługi wodne oraz inne należności, kontrolę gospodarowania wodami, system informacyjny gospodarowania wodami. W art. 389 pkt 1-10 Prawa wodnego wymieniono wszystkie przypadki korzystania z wód, wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (m.in. wykonywanie urządzeń wodnych).

Spółki wodne oraz związki wałowe są niepublicznymi formami organizacyjnymi, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, zrzeszają osoby fizyczne lub prawne na zasadzie dobrowolności i mają na celu zaspokajanie wskazanymi przepisami ustawy potrzeb w zakresie gospodarowania wodami. Spółki wodne, zapewniając zaspokojenie potrzeb zrzeszonych w nich osób w zakresie gospodarowania wodami, mogą podejmować prowadzenie działalności umożliwiającej osiągnięcie zysku netto, który przeznacza się wyłącznie na cele statutowe spółki wodnej. Spółki wodne mogą być tworzone w szczególności do wykonywania, utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń, w tym urządzeń wodnych służących do zapewnienia wody dla ludności, w tym uzdatniania i dostarczania wody, ochrony wód przed zanieczyszczeniem, w tym odprowadzania i oczyszczania ścieków, melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach, ochrony przed powodzią, odwadniania gruntów zabudowanych lub zurbanizowanych (art. 441 ust. 1, 2 i 3 Pr.Wod).

Ustawodawca co do zasady nie zakłada, że prowadzona przez spółki wodne działalność ma być traktowana jako działalność gospodarcza. Nie poddał tej działalności regulacjom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (obecnie Prawa przedsiębiorców) ani nie nazwał spółek wodnych przedsiębiorcami. Zasada ta ma odniesienie do sytuacji, w której spółka wodna zajmuje się realizacją statutowych usług na rzecz swoich członków, a zatem nie prowadzi działalności „na zewnątrz”. Inaczej będzie w sytuacji, gdy spółka wodna świadczyć będzie odpłatne usługi na rzecz podmiotów w niej niezrzeszonych (w tym komercyjnych). Jeżeli spółka wodna prowadzi działalność wykonując czynności na rzecz zrzeszonych w niej osób, to nie uczestniczy w obrocie gospodarczym, gdyż jej działalność mieści się w strukturach osobowych oraz organizacyjnych spółki i regulowana jest statutem i uchwałami jej organów. Z inną zaś sytuacją mamy do czynienia wówczas, gdy spółka wodna wykacza poza obsługę swoich członków, świadcząc usługi na rzecz zewnętrznych podmiotów. Wtedy może być uznana za przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą. Powyższe ustalenie zostało potwierdzone w wyroku NSA w W. z 18.04.2012r. (...). Jakkolwiek orzeczenie to zapadło w poprzednim stanie prawnym, to jednak można uznać w tym zakresie jego aktualność.

W niniejszej sprawie powód nie podjął działalności „na zewnątrz”, pozwany jest jego członkiem, a sprawa dotyczy realizacji przez pozwanego obowiązków wobec powoda wynikających z ustawy i statutu spółki. Niniejsza sprawa nie ma więc charakteru sprawy gospodarczej.

Przedmiotem działalności powoda wynikającym ze statutu i z wpisu do Katastru Wodnego regionu wodnego W. prowadzonego przez Zarząd Gospodarki Wodnej w P. jest budowa bądź współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, utrzymywanie, konserwacja i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, w tym ochrona wód przed zanieczyszczeniami.

Zgodnie z § 8 statutu do osiągnięcia celów spółki służą składki pieniężne i świadczenia członków spółki, składki pieniężne oraz świadczenia osób nie będących członkami spółki, pomoc udzielana przez organizacje społeczne i jednostki samorządu terytorialnego oraz pomoc udzielana przez państwo. Z ustaleń postępowania dowodowego wynika, że podstawowym źródłem finansowania działalności spółki są składki wnoszone przez członków, a ich wysokość uchwalana przez walne zgromadzenie delegatów, uzależniona jest od uchwalonego na walnym

zgromadzeniu delegatów planu prac oraz wysokości budżetu, w którym można upoważnić zarząd do zaciągania pożyczek lub kredytów.

Obowiązek wnoszenia przez członka spółki wodnej składek członkowskich i ponoszenia na jej rzecz innych określonych w statucie świadczeń, adekwatnych do celów tej spółki wynika z art. 452 Pr.Wod. Wysokość składek członkowskich i innych świadczeń na rzecz spółki wodnej powinna być proporcjonalna do korzyści odnoszonych przez członków spółki wodnej w związku działalnością tej spółki.

Nadzór i kontrolę nad działalnością spółki wodnej sprawuje właściwy miejscowo starosta. Zarząd przedkłada staroście uchwały organów spółki wodnej w terminie 7 dni od dnia ich podjęcia. Uchwały organów spółki wodnej sprzeczne z prawem lub statutem są nieważne. Starosta w drodze decyzji administracyjnej może orzec o nieważności uchwały lub wydania jej z naruszeniem prawa. Każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone uchwałą organu spółki wodnej podjętą w zakresie działalności, o której mowa w art. 441 ust. 1 i 3 może – po bezskutecznym wezwaniu spółki wodnej do usunięcia naruszenia – zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego (art. 462 ust. 1, 2, 3, 4, 6, 10 Pr.Wod.)

Pozwany nie zaskarżył uchwał walnego zgromadzenia o planie prac powoda, jego budżetu oraz wysokości składki. W toku procesu nie kwestionował podstawy prawnej roszczenia powoda oraz jego wysokości.

W § 11 statutu powoda przewidziano, że do egzekucji składek i świadczeń, o których mowa w § 10 pkt 1 na rzecz spółki wodnej, stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji należności podatkowych i sądowych.

Spółka wodna korzystając z egzekucji administracyjnej, musi mieć jednak prawomocne orzeczenie, które stwierdza wysokość należności i osobę, która ma ją zapłacić. Należności musi potwierdzić przede wszystkim sąd cywilny.

Za ugruntowane, zarówno w doktrynie prawa wodnego, jak i w orzecznictwie sądowym, należy bowiem uznać stanowisko, zgodnie z którym należności na rzecz spółek wodnych, o jakich mowa w art. 170 ustawy prawo wodne mają charakter świadczeń cywilnoprawnych, a poddanie ich egzekucji administracyjnej nie pozbawia ich tego charakteru (postanowienie SN z 11 sierpnia 2004 r., sygn. II CK 481/03, wyrok WSA w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., sygn. II SAB/Bk 59/12).

Ponieważ w sprawach składek i innych świadczeń na rzecz spółek wodnych nie są wydawane decyzje lub postanowienia właściwego organu administracji publicznej, dlatego też, w przypadkach braku dobrowolnego ich uiszczenia, niezbędne jest, aby należności te wynikały ze stosownego orzeczenia. Są to więc świadczenia o charakterze cywilnoprawnym a tytułem prawnym umożliwiającym ich przymusowe ściągnięcie, powinno być prawomocne orzeczenie sądowe opatrzone klauzulą wykonalności. Składki i inne świadczenia na rzecz spółki wodnej mogą być egzekwowane w trybie egzekucji administracyjnej, jednakże tylko wtedy gdy wierzyciel tj. uprawniona spółka wodna wskaże w tytule wykonawczym podstawę prawną obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej (wyrok WSA w Krakowie z 15 października 2012 r., sygn. II SA/Kr 1072/12).

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty, nie kwestionując obowiązku ponoszenia składek członkowskich ani ich wymagalności, podniósł zarzut potrącenia wierzytelności powoda z własną wierzytelnością przysługującą mu jego zdaniem wobec powoda w kwocie 10.000 zł, co spowodowało umorzenie wierzytelności powoda wobec pozwanego w całości. Przedstawiona do potrącenia wierzytelność pozwanego wynikała z poniesionych przez niego kosztów naprawy urządzeń melioracyjnych.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§2). Zgodnie natomiast z art. 499 k.c. potrącenia dokonywa się

przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Do skuteczności złożonego przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu konieczne jest więc posiadanie przez niego wobec powoda wymagalnej wierzytelności, która może być dochodzona przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Wierzytelność musi wynikać z czynności prawnej lub z przepisu ustawowego.

Tymczasem przedstawiona do potrącenia kwota 10.000 zł wynika z umowy łączącej pozwanego z P. N., który wykonał na jego rzecz usługi melioracyjno – drenarskie i wystawił z tego tytułu w dniu 29 czerwca 2015r. fakturę VAT nr (...). Pozwany nie zawierał z powodem żadnej umowy na wykonanie robót melioracyjnych na jego polu i kwota 10.000 zł nie jest wierzytelnością wynikającą z umowy.

Rozważeniu podlega istnienie przepisu ustawowego, który upoważniłby pozwanego do wykonania wspomnianych robót na koszt powoda.

Zgodnie z art. 195 Pr.Wod. melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy.

W celu zapewnienia dostępu do informacji o urządzeniach melioracji wodnych oraz o zmeliorowanych gruntach prowadzi się ewidencję urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów. Ewidencja melioracji wodnych zawiera dane dotyczące urządzeń melioracji wodnych, w szczególności ich rodzaj, liczbę, lokalizację i parametry techniczne oraz dane dotyczące zmeliorowanych gruntów. Ewidencję melioracji wodnych prowadzi się w szczególności z wykorzystaniem baz danych prowadzonych przez starostę, właściwy organ ochrony przyrody, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, organy właściwe do wydawania zgód wodnoprawnych. Dla obszaru całego państwa zakłada się i prowadzi w systemie teleinformatycznym bazy danych, obejmujące zbiory danych przestrzennych infrastruktury informacji przestrzennej, dotyczących ewidencji melioracji wodnych. Ewidencję melioracji wodnych udostępnia się do wglądu nieodpłatnie. Właściciel urządzenia melioracji wodnych, które nie zostało wykonane na koszt Skarbu Państwa, zgłasza to urządzenie do Wód Polskich, w terminie 30 dni od dnia przystąpienia do jego użytkowania, w celu wpisania go do ewidencji melioracji wodnych. Do zgłoszenia dołącza się kopię zgody wodnoprawnej określającej warunki korzystania z wód. Ewidencję melioracji wodnych prowadzą Wody Polskie. Właściciel urządzenia melioracji wodnych zgłasza do Wód Polskich zmianę danych, o których mowa w ust. 12, w terminie 30 dni od dnia wystąpienia tych zmian. (art. 196 Pr.Wod.) Urządzeniami melioracji wodnych są rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi, stacje pomp służące wyłącznie do celów rolniczych, ziemne stawy rybne, groble na obszarach nawadnianych, systemy nawodnień grawitacyjnych, systemy nawodnień ciśnieniowych Przepisy dotyczące urządzeń melioracji wodnych stosuje się odpowiednio do budowli wstrzymujących erozję wodną, dróg dojazdowych niezbędnych do użytkowania obszarów zmeliorowanych; fitomelioracji oraz agromelioracji, systemów przeciwerozyjnych, zagospodarowania zmeliorowanych trwałych łąk lub pastwisk, zagospodarowania nieużytków przeznaczonych na trwałe łąki lub pastwiska. (art. 197 Pr.Wod.)

Przy planowaniu, wykonywaniu oraz utrzymywaniu urządzeń melioracji wodnych należy kierować się potrzebą zachowania zróżnicowanych biocenoz polnych i łąkowych, koniecznością osiągnięcia dobrego stanu wód oraz koniecznością osiągnięcia celów środowiskowych (art. 198 Pr. Wod.)

W art. 199 Pr. Wod. uregulowano kwestię wykonywania urządzeń melioracji wodnych i podmioty zobowiązane do ich wykonania. Wykonywanie urządzeń melioracji wodnych należy do właścicieli gruntów. Urządzenia melioracji wodnych mogą być wykonywane na koszt Skarbu Państwa, w tym przy udziale środków, o których mowa w ust. 3, za zwrotem, w formie opłaty melioracyjnej, części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. Urządzenia wodne inne niż urządzenia melioracji wodnych, służące celom, o których mowa w art. 195, mogą być wykonywane na koszt osób prawnych lub osób fizycznych, a także współfinansowane z publicznych

środków wspólnotowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. z 2019 r. poz. 1465 i 2020), innych środków publicznych, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020) oraz w przepisach ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 60, 730, 1572 i 2020).

Rozstrzygnięcia w sprawach, o których mowa w ust. 2, dokonuje, w drodze decyzji, właściwy organ Wód Polskich w uzgodnieniu z właściwym wojewodą, na wniosek zainteresowanych właścicieli gruntów. W przypadku wykonywania urządzeń melioracji wodnych w trybie, o którym mowa w ust. 2, są wymagane wnioski zainteresowanych właścicieli gruntów, których grunty stanowią co najmniej 75% powierzchni gruntów planowanych do zmeliorowania. Zainteresowany właściciel gruntów jest obowiązany umożliwić wejście na grunt oraz do obiektów budowlanych w celu zaprojektowania i wykonania urządzeń melioracji wodnych.

Zgodnie natomiast z art. 205 Pr. Wod. utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

Jeżeli obowiązek, o którym mowa w art. 205 Pr. Wod., nie jest wykonywany, właściwy organ Wód Polskich ustala, w drodze decyzji, proporcjonalnie do odnoszonych korzyści przez właścicieli gruntów, szczegółowe zakresy i terminy jego wykonywania (art. 206 Pr.Wod).

Uczestnictwo członków w spółce wodnej jest dobrowolne. Skoro pozwany był niezadowolony z działań powoda, mógł ze spółki wystąpić i przejąć na siebie obowiązek utrzymywania urządzeń melioracyjnych. W przypadku konieczności budowy nowych urządzeń, mógłby zwrócić się do właściwego organu Wód Polskich o częściowe pokrycie kosztów budowy przez Skarb Państwa. Pozostając zaś w spółce wodnej, w przypadku zastrzeżeń co do wykonywania przez powoda prac melioracyjnych miał prawo zwrócić się do właściwego organu Wód Polskich o wydanie decyzji regulującej wykonywanie tych obowiązków przez spółkę, co wynika z art. 206 Pr.Wod.

Powołane wyżej przepisy wskazują, że dla pozwanego istnieje wiele możliwości prawnych ochrony jego praw i interesów. Pozwany nie ma jednak uprawnień do zastępowania w tym zakresie organu administracji państwowej. Poprzez domaganie się pokrycia przez spółkę prac melioracyjnych wykonanych na własne zlecenie, pozwany dążył również do naruszenia uchwał zgromadzenia delegatów spółki przyjmujących coroczne plany pracy. Brak zapłaty składek uniemożliwił powodowi wykonywanie prac melioracyjnych, również na polu pozwanego.

Z powołanych przepisów Prawa wodnego wynika, że wykonywanie urządzeń melioracji wodnych podlega ścisłej kontroli administracyjnej państwa. Działalność gospodarcza bardzo często łączy się z problematyką ochrony środowiska i Prawo wodne jest najlepszym tego przykładem. Niekiedy mówi się o istnieniu dziedziny prawa, jaką jest gospodarcze prawo środowiska. Obejmuje ono zagadnienia wspólne dla prawa gospodarczego publicznego, prawa ochrony środowiska, prawa administracyjnego materialnego i prawa finansowego. Chodzi tu głównie o problem zakresu działalności gospodarczej, jaki prawo uznaje za bezpieczny dla środowiska, z czym także wiąże się zagadnienie reglamentacji działalności gospodarczej i wprowadzenie innych jej ograniczeń. Ochrona środowiska, w tym wód, musi być prowadzona integralnie, w różnych gałęziach i na różnych obszarach geograficznych.

Obowiązkiem pozwanego jest podporządkowanie się wskazanym przepisom dla dobra wspólnego.

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że pozwanemu nie przysługuje prawo do obciążenia powoda kosztami prac melioracyjnych na własnym polu. Pozwanemu nie przysługuje z tego tytułu żadne roszczenie wobec powoda. Nie doszło więc do potracenia wierzytelności powoda z nieistniejącą wierzytelnością pozwanego.

Powództwo zostało uwzględnione w całości wraz z dochodzonymi na podstawie art. 481 § 1 k.c. odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z wynikającą z niego zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i obciążył nimi w całości przegrywającego spór pozwanego.

Na koszty, których zwrot należał się powodowi od powoda złożyła się opłata sądowa od pozwu i wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz.U. z 2015r., poz.1804 w brzmieniu obowiązującym do 26.10.2016r. wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

sędzia Magdalena Berczyńska-Bruś